

ÎNȚREPRINDEREA DE STAT MOLDELECTRICA

Rezumat Non-Tehnic

**EVALUAREA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI ȘI A
IMPACTULUI SOCIAL PENTRU PROIECTUL:
INTERCONECTAREA
SISTEMELOR ELECTROENERGETICE
ALE REPUBLICII MOLDOVA ȘI ROMÂNIA**

**PARTEA 2: EVALUAREA FEZABILITĂȚII ȘI PLANUL DE DEZVOLTARE
PENTRU CEL DE AL DOILEA PROIECT PRIORITAR**

**COMPONENTA B: STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400* KV
BĂLȚI - SUCEAVA**

Mai 2023

Cuprins

1. Cuvânt înainte	1
2. Introducere	2
3. Ce reprezintă proiectul?	3
4. Când va fi construit proiectul?	4
5. De ce este necesar acest proiect?	5
6. Unde va fi amplasat proiectul?	5
7. Cum și de ce a fost aleas acest traseu pentru lea?	6
8. Cum au fost evaluate posibilele impacturi?	7
9. Care sunt impacturile pozitive ale proiectului?	8
10. Ce suprafață de teren este necesară pentru dezvoltarea proiectului?	9
11. Proiectul va genera noi locuri de muncă?	10
12. Care sunt impacturile negative ale proiectului și cum vor fi acestea evitate sau reduse?	11
13. Cum va fi identificat și gestionat efectiv actualul impact?	18
14. Cum putem afla mai multe informații despre proiect?	19
15. Cum putem depune o sesizare sau o reclamație despre proiect?	20

Lista tabelelor

Tabel 1. Diseminare pachet ESIA pentru consultarea publicului.....	1
Tabel 2. Așezări și case în zona traseului LEA în culoarul de analiză LEA (0,5 km)..	5
Tabel 3. Amplasarea stâlpilor pe raioane și moduri de utilizare a terenurilor	9
Tabel 4. Rezumatul impactului de mediu și social-economic și măsurile cheie de reducere ...	13
Tabel 5. Exemplu de Formular pentru depunerea de sesizări sau reclamații.....	21

Lista figurilor

Figura 1. Localizarea Proiectului.....	3
Figura 2. Tip de stâlpi utilizați.....	4
Figura 3. Amplasare trasel LEA și ariile naturale protejate.....	7

1 CUVÂNT ÎNAINTE

Prezentul document include rezumatul non-tehnic (NTS) al Raportului de evaluare, a impactului asupra mediului și social (ESIA) al Proiectului de Interconectare a Sistemelor Electroenergetice ale Republicii Moldova cu România. Documentul descrie într-o manieră non-tehnică modul în care Proiectul ar putea afecta mediul și oamenii și ce acțiuni vor fi întreprinse pentru a evita sau reduce efectele adverse asupra mediului sau a oamenilor.

Acest NTS face parte din pachetul mai mare de documente preliminare ("pachetul ESIA"), care include raportul ESIA, Planul de acțiuni de mediu și sociale (ESAP), Planul de management și monitorizare a mediului și social (ESMMP), Cadrul pentru achiziția terenurilor și măsuri compensatorii (LACF), Planul de implicare a părților interesate (SEP). Începând cu mai 2023, aceste documente vor fi disponibile în limba engleză și limba română, în format electronic, pentru consultare și dezbateri la adresele www.moldelectrica.md și www.ebrd.com. Documentele ESIA pot fi, de asemenea, consultate în format tipărit la sediul Moldelectrica, str. V. Alecsandri 78 Municipiul Chișinău și în următoarele locații:

Tabel 1. Diseminare pachet ESIA pentru consultarea publicului

Nr. crt.	Raion / Municipiu	Localități convocate	Adrese poștale și electronice
1.	Municipiul Bălți	orașul Bălți sat Sadovoe	Sediul Primăriei Orașului Bălți Piața Independenței nr.1, mun. Bălți, MD-3100 https://balti.md/ primaria@balti.md primariasadovoe@mail.ru
2.	Raion Rîșcani	sat Corlățeni	primariacorlateni@mail.ru
3.	Raion Fălești	sat Pîrlița	Sediul Primăriei Pîrlița pirlitaprimaria@gmail.com primariapirlita@mail.md
4.	Raion Fălești	orașul Fălești comuna Obreja Veche comuna Hiliuți	Consiliul Raional Fălești str. Ștefan cel Mare nr. 50, or. Fălești, r. Fălești, MD-5902 www.cr-falesti.md info@cr-falesti.md , crfalesti@gmail.com
5.	Raion Glodeni	sat Limbenii Noi sat Limbenii Vechi sat Fundurii Vechi	Sediul Primăriei Limbenii Noi Str. Moldova 70, Limbenii Noi, r. Glodeni, MD-4926 primlimbeniinoi@gmail.com
6.	Raion Glodeni	orașul Glodeni Sat Dușmani	Consiliul Raional Glodeni str. Suveranității nr. 2, or. Glodeni, r. Glodeni, MD-4901 www.glodeni.md consiliu@glodeni.md primariasatdusmani@gmail.com
7.	Raion Glodeni	comuna Cuhnești sat Ciuciulea	Sediul Primăriei Cuhnești primariacuhnesti@mail.ru

COMPONENTA B : STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400 KV BĂLȚI - SUCEAVA

8.	Raion Glodeni	comuna Balatina	Sediul Primăriei Balatina c. Balatina, r. Glodeni, MD-4911 Facebook page primariabalatina4811@gmail.com

Data și ora propusă pentru ședința de consultare publică din fiecare locație va fi stabilită de Agenția de Mediu a Republicii Moldova și Moldelectrica în perioada iunie-septembrie 2023.

Sesizările/reclamațiile scrise privind Proiectul și documentele din pachetul ESIA pot fi transmise până la data septembrie 2023. Acestea pot fi trimise prin poștă d-nei Nelly Melnicenco la adresa Moldelectrica de mai sus sau prin e-mail: melnicenco@moldelectrica.md. Comentariile pot fi făcute, de asemenea, la întâlnirile pentru consultări publice care vor avea loc, în format hibrid la primăriile și datele specificate mai sus. Dacă datele sau orele oricărei întâlniri vor fi modificate, acestea vor fi anunțate în ziarele și la posturile de radio locale, afișe/anunțuri fiind postate și în primării și online la adresa www.moldelectrica.md.

Toate sesizările/reclamațiile cu privire la raportul preliminar ESIA vor fi analizate și luate în considerare de către Moldelectrica atât în dezvoltarea pachetului final ESIA, cât și în deciziile finale ale Moldelectrica și ale instituțiilor financiare internaționale identificate mai jos. Informații suplimentare pot fi obținute de la Moldelectrica la adresa de mai sus.

2 INTRODUCERE

Pentru a atinge obiectivele Tratatului Comunității Energetice, Moldelectrica intenționează să demareze o serie de proiecte, pentru susținerea unei piețe energetice integrate, care permite comercializarea de energie electrică peste granițe și integrarea cu piața UE prin conexiuni la rețeaua europeană. Cel de-al doilea Proiect prioritar costă în dezvoltarea unei linii electrice aeriene (LEA) de 400kV pentru transportul energiei electrice între Bălți și Suceava, și o stație electrică nouă Back to Back (BtB) integrată pe noua LEA, care va fi amplasată pe un teren liber de cca. 4 ha, situat lângă stația electrică existentă Bălți de 330/110/10,5 kV. Proiectul dezvoltat pe teritoriul Republicii Moldova este prezentat în **Figura 1**.

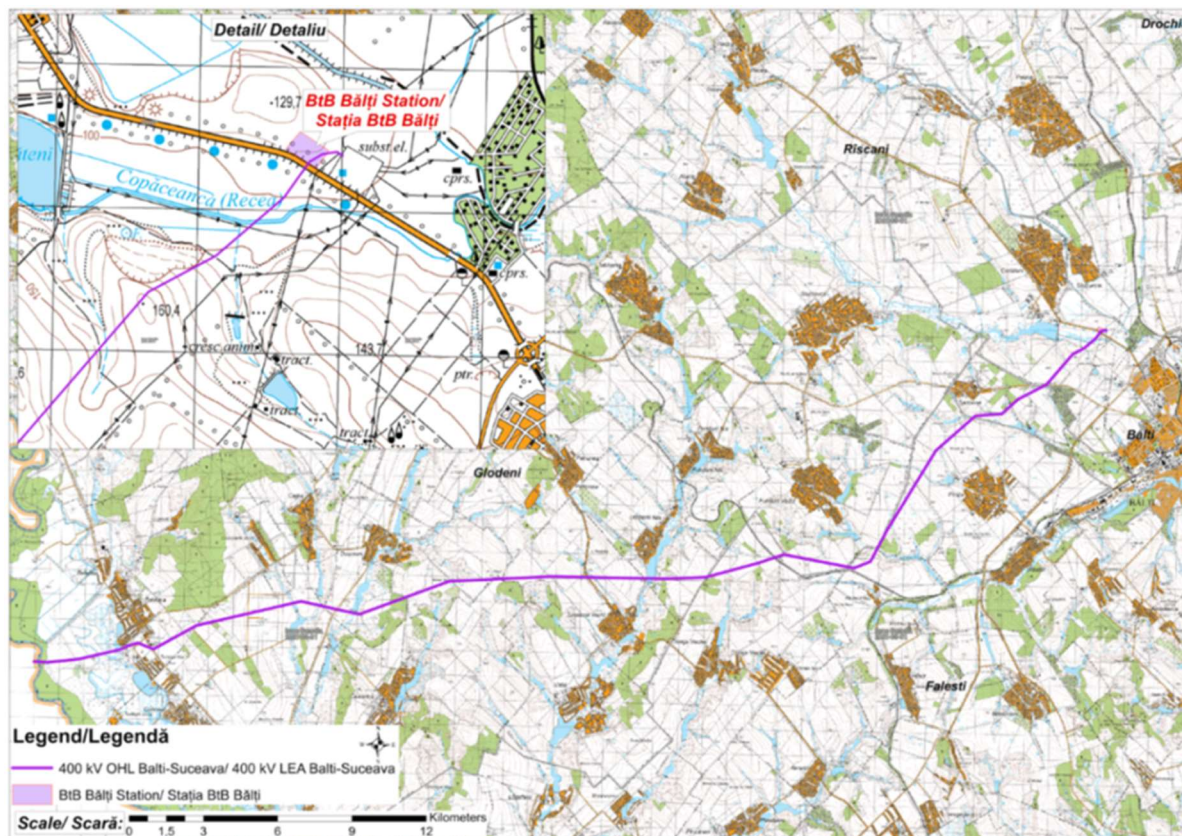

Figura 1. Localizarea Proiectului

Studiile pentru etapa de planificare a Proiectului sunt finanțate de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD). Moldelectrica va solicita finanțare pentru trecerea la etapa de construcție a Proiectului de la BERD și alte instituții financiare internaționale, inclusiv Banca Europeană de Investiții (BEI) și, eventual, altele (denumite generic "Creditori"). În conformitate cu legea moldovenească și cerințele creditorilor, impactul potențial al Proiectului asupra cetățenilor și asupra mediului trebuie estimat ca parte a Evaluării Impactului asupra Mediului și Social (ESIA). Acest NTS reprezintă o sinteză a ESIA, care a fost elaborată în vederea respectării legislației moldovenească și cerințelor creditorilor.

3 CE REPREZINTĂ PROIECTUL?

Proiectul propus va include circa 48 kilometri de linie electrică de înaltă tensiune, o stație nouă BtB Bălți conectată la stația electrică existentă Bălți și modificări în stația electrică existentă Bălți. Proiectul va include de asemenea construcția a circa 157 stâlpi metalici, de tipul celor prezentați în **Figura 2**. Stâlpii vor fi amplasați la o distanță medie de 305 metri și fiecare stâlp va avea patru picioare/tâlpi aflate la aproximativ 15 metri distanță unul de celălalt. Stâlpii vor avea înălțime variabilă, în funcție de condițiile locale, până la aproximativ 45 de metri. Pentru porțiunile drepte de traseu LEA se vor folosi stâlpi de suspensie, iar stâlpii în unghi sau de tensiune vor fi utilizați atunci când LEA își schimbă direcția.

COMPONENTA B : STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400 KV BĂLȚI - SUCEAVA

Liniile electrice ("conductorii") vor fi întinse pe fiecare parte a stâlpilor pentru a transporta electricitatea, iar distanța dintre cei doi conductori electrici va ajunge la aproximativ 21,6/27 metri. Zona de siguranță LEA impusă prin legislația moldovenească va fi suprafața de sub linii și încă 30 de metri de fiecare parte, rezultând un coridor de siguranță în total de 84 de metri (30m+24m+30m). În interiorul acestui coridor nu pot exista clădiri locuite, doar cel mult se pot desfășura în continuare alte activități, cum ar fi pășunatul sau agricultura.

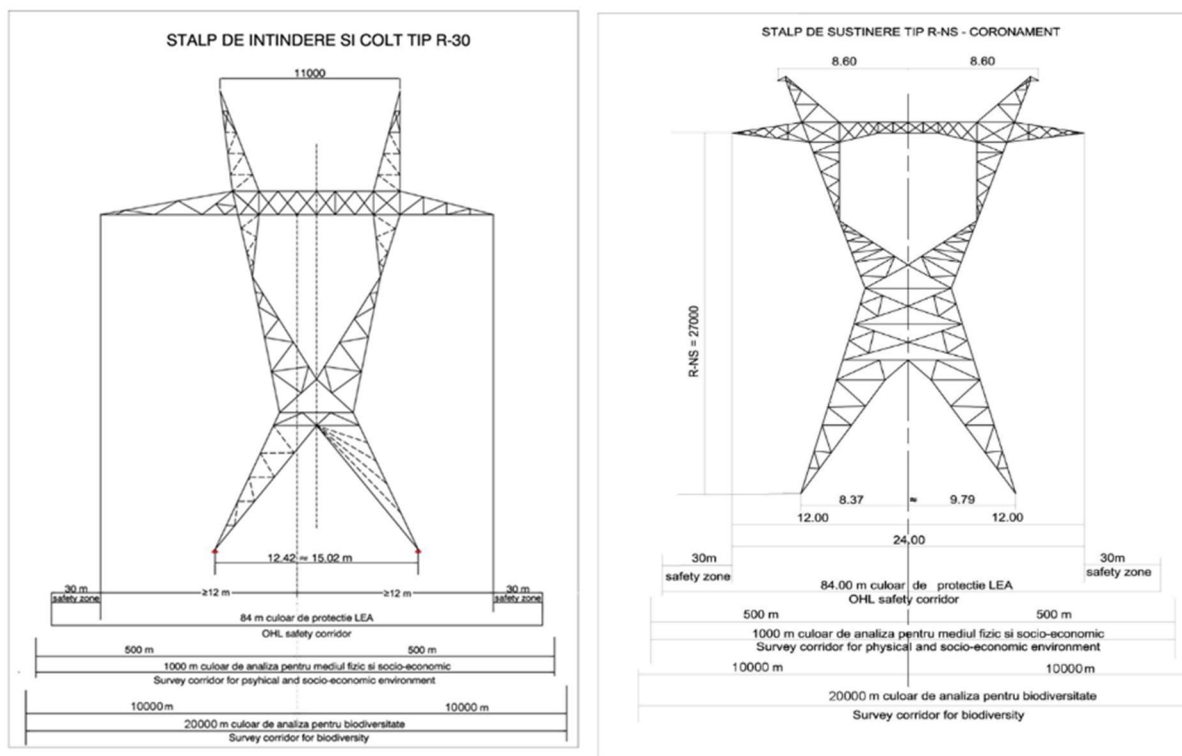

Figura 2. Tip de stâlpi utilizați

Stația electrică existentă 330/110/35 kV Bălți va fi modernizată și adaptată pentru noua conexiune de 400kV, și o nouă stație de 400kV de tipul BtB Bălți urmează să fie construită, pe un teren liber cu o suprafață de cca. 4 ha, amplasat lângă stația electrică existentă Bălți.

4 CÂND VA FI CONSTRUIT PROIECTUL?

Planificarea Proiectului, care include elaborarea studiului de fezabilitate și a pachetului ESIA, este preconizată a fi finalizată în 2023. Prima etapă de implementare a Proiectului va include proiectarea de detaliu și achiziționarea terenurilor necesare pentru amplasarea acestuia. Această etapă va dura aproximativ 15 luni de la primirea ordinului de începere sau până la 2025. A doua etapă de implementare a Proiectului constă în executarea lucrărilor de construcții propriu-zise a LEA, a stației BtB Bălți și a modificărilor aferente stației electrice existente Bălți.

Lucrările de construcții aferente LEA sunt prevăzute să înceapă după 14 luni de la

primirea ordinului de începere și sunt estimate să se deruleze pe o perioadă de cca. 16 luni, până la mijlocul anului 2027.

Lucrările de construcții aferente stației BtB Bălți sunt prevăzute să înceapă după 12 luni de la primirea ordinului de începere și sunt estimate să se deruleze pe o perioadă de circa 21 luni, până la mijlocul anului 2027.

Lucrările de construcții aferente modificărilor din stația electrică existentă Bălți sunt prevăzute să înceapă după 3 luni de la primirea ordinului de începere și sunt estimată să se deruleze pe o perioadă de circa 5 luni, până la mijlocul anului 2026.

5 DE CE ESTE NECESAR ACEST PROIECT?

Realizarea LEA este necesară pentru stabilizarea și îmbunătățirea interconectării sistemelor electroenergetice de furnizare și transport a energiei electrice în Europa de Sud-Est și în regiunea Mării Negre. De asemenea, LEA este necesară pentru integrarea rețelei din Republica Moldova în piața Uniunii Europene (UE) prin conexiuni cu rețeaua europeană (ENTSO-E, Rețeaua europeană a operatorilor de sisteme de transport a energiei electrice). Această extindere a politicii energetice interne a UE în această regiune este menționată în planul național de dezvoltare a rețelei de electricitate din Moldova - "Foaia de parcurs pentru sectorul energetic" a țării.

6 UNDE VA FI AMPLASAT PROIECTUL?

Conform hărții prezentate în **Figura 1**, Proiectul se desfășoară de la noua stație BtB Bălți, amplasată lângă stația electrică existentă Bălți, și traversează pe o lungime de 48 km raioanele Glodeni, Fălești, Râșcani, pentru a realiza conexiunea cu stâlpul terminal LEA situat pe teritoriul României.

Conform celor prezentate în **Tabelul 2**, 16 așezări au cel puțin o clădire situată la 500 de metri distanță de linie.

Tabel 2. Așezări și case în zona traseului LEA în culoarul de analiză LEA (0,5 km)

Așezare sau casă	Distanță estimată [m]	Populație	Raion	Observații
Balatina	70	4.803	Glodeni	Casă în NE orașului
Construcție între Balatina și Tomești Noi	60	NA	Glodeni	Construcție din activitate industrial, probabil neutilizată
Balatina	100	4.803	Glodeni	Casă în SE orașului
Tomeștii Noi	410	*	Glodeni	Casă în S orașului
Clococenii Vechi	1480	*	Glodeni	Clădiri industriale în S orașului
Cajba	1570	1.451	Glodeni	Casă în S orașului
Stâlp 111	100	NA	Glodeni	Stâlp la 100 m de zidul barajului de acumulare
Dușmani	1500	1.749	Glodeni	Casă în SE orașului
Ciuciulea	2000	1.889	Glodeni	Clădiri industriale, N orașului

COMPONENTA B : STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400 KV BĂLȚI - SUCEAVA

Baza antigrindina (zonă forestieră)	450	NA	Glodeni	Bază militară (conform google earth)
Limbenii Vechi	990	1.555	Glodeni	Casă în partea de N a orașului
Limbenii Noi	620	1.642	Glodeni	Casă în partea de S a orașului
Fundurii Vechi	1.600	1.749	Glodeni	Casă în partea de S a orașului
Răuțelul Nou	1.000	NA	Fălești	Casă în partea de S a satului
Sovhoz (gară feroviară)	1.970	NA	Fălești	Gară feroviară
Casă în apropiere de Pîrlita	1.050	NA	Fălești	Casă în partea de SV a Pirlita
Pîrlita	1.840	3.351	Fălești	Casă în partea de N a orașului
Sadovue	620	1.306	Bălți	Casă în partea de S a orașului
Complex Vile	230	*	Rișcani	Casă în partea de NV a așezării
Corlățeni	2.000	5.427	Rișcani	Casă în partea de S a orașului
Clădire vis-à-vis de stația electrică Bălți	126	NA	Rișcani	Clădire de partea cealaltă a drumului vis-à-vis de stația electrică Bălți
Bălți	850	97.930	Bălți	Casă în apropierea stației

*Nu există informații în Recensământul asupra populației din 2014

Există câteva zone de-a lungul traseului LEA propus unde linia de transport a energiei electrice va fi aproape de o casă. La trecerea dintre Balatina și Tomeștii Noi, traseul LEA este relativ aproape de clădirile existente, dar clădirile sunt amplasate în exteriorul coridorului de siguranță LEA.

7 CUM ȘI DE CE A FOST ALEAS ACEST TRASEU PENTRU LEA?

Pentru selectarea traseului LEA au fost analizate mai multe rute alternative. Pentru selectarea traseului optim LEA au fost luate în considerare mai multe criterii, care au inclus criterii tehnice (lungimea liniei, numărul de stâlpi, starea solului etc.), socio-economice (amplasarea satelor, utilizarea terenurilor, etc.) și culturale (situri arheologice, monumente etc.). Ca urmare a analizei derulate, traseul central al coridorului LEA a fost selectat datorită impactului mai redus asupra utilizării terenurilor și a perturbării locuitorilor din zonă și, de asemenea, impactului mai redus asupra ariilor protejate, considerate a fi valoroase pentru biodiversitate. Pe cât posibil, traseul se va derula în paralel cu alte elemente liniare existente, cum ar fi drumuri, zone dedicate infrastructurii publice și limitele terenurilor agricole. La selectarea acestui traseu s-au luat în considerare, de asemenea, zonele unde se pot intersecta liniile electrice aeriene de medie tensiune existente, iar aceste intersecții au fost decise astfel încât, necesarul de pământ ce urmează a fi achiziționat și alte perturbări să fie reduse la minim. **Figura 3** prezintă amplasarea LEA în raport cu ariilor naturale protejate situate în culoarul de analiză LEA considerat pentru biodiversitate (10 km față de axul central LEA).

Amplasarea stației BtB Bălți a fost selectată din considerente tehnico-economice, precum volumul lucrărilor, traseul noii LEA și intersecția cu traseele liniilor electrice.

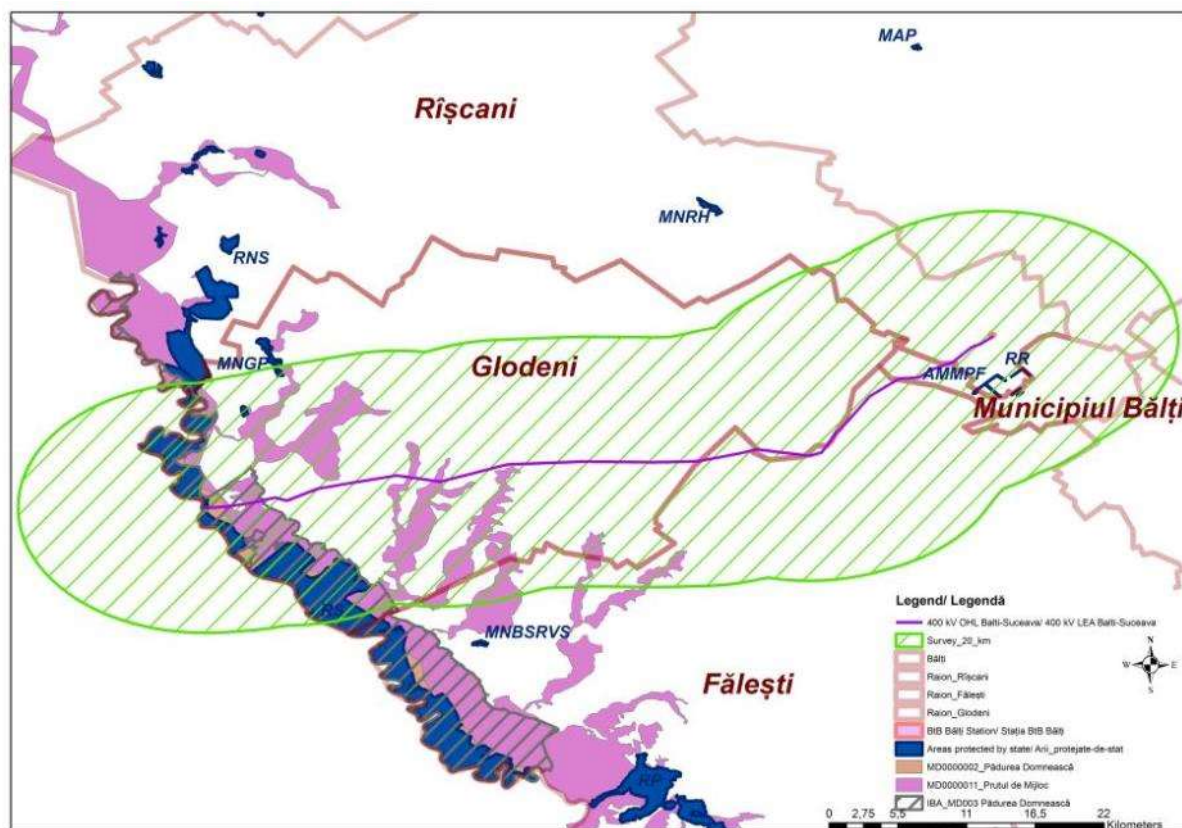

Figura 3. Amplasare trasele LEA și ariile naturale protejate

8 CUM AU FOST EVALUATE POSIBILELE IMPACTURI?

ESIA a fost elaborată în conformitate cu cerințele Legii nr. 86 din 2014 a Republicii Moldova privind "Evaluarea impactului asupra mediului" și cu standardele instituțiilor financiare internaționale care au în vedere finanțarea Proiectului. În general, ESIA îndeplinește cerințele Directivei Uniunii Europene privind evaluarea impactului asupra mediului (Directiva 2011/92/UE, cu modificările ulterioare). Pachetul ESIA a fost pregătit de experți în domeniul mediului și social, în baza unui contract încheiat cu Moldelectrica. Contractul a inclus:

- Elaborarea evaluării preliminare pentru a identifica potențialele aspecte de mediu și sociale și preocupările părților interesate, inclusiv a autorităților, a persoanelor posibil a fi afectate și a altor părți interesate. Această evaluare preliminară a inclus analiza documentelor, întâlniri cu părțile interesate și vizite la fața locului;
- Colectarea datelor inițiale/de referință, inclusiv analiza rapoartelor, colectarea datelor GIS, vizite la fața locului și interviuri on-line pentru a determina condițiilor de mediu și socio-economice de-a lungul unui culoar de 0,5 kilometri lățime, stânga – dreapta traseului LEA. În plus, s-au efectuat studii detaliate privind păsările, ca parte a campaniilor de monitorizare (cca. 4

campanii de 5-7 zile fiecare) derulate pentru monitorizarea biodiversității din cadrul culoarului de analiza LEA (10 km de-o parte și de alta a axului LEA);

- Evaluarea impactului potențial asupra mediului și aspectelor socio-economice și identificarea măsurilor de evitare, reducere, sau compensare a efectelor semnificative adverse (denumite "măsuri de reducere"). Semnificația sau importanța impacturilor au fost determinate pe baza tipurilor acestora (direct/ indirect/ secundar/ cumulativ), reversibilității (reversibil/ ireversibil), extindere (local/ regional/ național/ transfrontieră), durată (temporar/ termen scurt/ termen lung/ permanent) intensitatea impactului (mică/ medie/ mare) și sensibilitatea receptorului (mică/ medie/ mare). Fiecare impact a fost apoi evaluat ca fiind neglijabil, minor, moderat sau major. Aceeași scală a fost utilizată pentru impactul negativ și pozitiv;
- Dezvoltarea Planului de Management și Monitorizare a aspectelor de Mediu și Sociale care cuprinde acțiunile necesare identificate prin ESIA pentru respectarea cerințelor legislative la nivel național, precum și standardelor de mediu și sociale ale instituțiilor financiare internaționale;
- Dezvoltarea unui cadru care să definească modul în care se va plăti compensația pentru terenurile achiziționate temporar sau permanent și pentru daunele economice provocate de pierderile de teren sau de limitările accesului la teren;
- Dezvoltarea Planului de Implicare a Părților Interesate, ca parte a pachetului ESIA, care conține informații referitoare la procesul de consultare a părților interesate, informațiile furnizate cu privire la Proiect și campanii de informare a publicului;
- Pregătirea și diseminarea pachetului ESIA, incluzând raportul ESIA, acest NTS, LACF, ESMMP, SEP.

9 CARE SUNT IMPACTURILE POZITIVE ALE PROIECTULUI?

Proiectul va aduce beneficii pe întreg teritoriul Republicii Moldova, dar și României și altor regiuni. Beneficiile implementării Proiectului includ:

- Creșterea eficienței sectorului energetic național, în principal segmentul transportului și distribuției energiei electrice;
- Îmbunătățirea stabilității și fiabilității sistemului electroenergetic local și regional;
- Consolidarea, în regiune, a rolului coridorului moldovenesc de transport a energiei electrice, prin construirea de noi inter-coridoare/rețele care sunt sau pot fi conectate la sistemul european;
- Optimizarea alimentării cu energie electrică a regiunii de sud a Republicii Moldova, prin creșterea oportunităților pentru dezvoltarea de alte surse de

energie, inclusiv surse de energie verde, pentru a deservi regiunea;

- Creșterea securității în alimentarea cu energie electrică față de dependența actuală de furnizorii de gaze naturale;
- Compatibilitate viitoare cu rețelele electrice europene, stimulând astfel piața de energie din regiune;
- Locuri de muncă pe termen scurt pentru lucrătorii locali.

10 CE SUPRAFAȚĂ DE TEREN ESTE NECESARĂ PENTRU DEZVOLTAREA PROIECTULUI?

Moldelectrica va trebui să achiziționeze terenul pe care vor fi amplasați cei 157 stâlpi de înaltă tensiune și stația BtB Bălți. Suprafețe suplimentare de teren vor fi necesare pentru aproximativ două locații de-a lungul traseului LEA, pentru organizarea de șantier și depozitarea materialelor de construcție. Orice teren privat necesar pentru aceste spații de depozitare va fi cumpărat sau închiriat de la proprietari. De asemenea, în scurta perioadă de timp, cât liniile electrice vor fi suspendate pe stâlpi (nu mai mult de câteva zile), se va utiliza pentru montaj un coridor îngust între stâlpi. Stația BtB Bălți va fi amplasată lângă stația electrică existentă Bălți, pe un teren liber, cu o suprafață de cca. 4 ha.

Terenul necesar pentru stâlpi va varia de la aproximativ 65 de metri pătrați la aproximativ 193 metri pătrați, în funcție de tipul de stâlp și de înălțime; o suprafață ceva mai mare decât aceasta, de circa 1500 de metri pătrați în jurul fiecărui stâlp, va fi afectată temporar (doar câteva zile pentru fiecare stâlp) de activitățile de construcție. Cele două locații pentru depozitarea temporară a materialelor de construcție vor fi fiecare de aproximativ 825 metri pătrați și vor fi utilizate în total timp de 16 luni, pe perioada de construcție, pe măsură ce LEA este dezvoltată. În total, mai puțin de 1,4 hectare de pământ vor trebui achiziționate permanent pentru amplasarea stâlpilor LEA. Amplasarea exactă a stâlpilor și organizarea de șantier vor fi selectate în timpul proiectării finale, iar detaliile privind modul în care va fi achiziționat terenul vor fi descrise în LACF. Numărul de stâlpi din fiecare raion, precum și modul de utilizare în prezent al terenurilor unde urmează să fie amplasați stâlpii sunt prezentate în tabelul următor.

Tabel 3. Amplasarea stâlpilor pe raioane și moduri de utilizare a terenurilor

Raion (jurisdiction)	Număr de stâlpi				
	Total	Păduri	Vii și livezi	Alte terenuri	Teren arabil
Glodeni	102	1	2	17	82
Fălești	32	0	0	4	28
Bălți	10	0	1	4	5
Rîșcani	14	0	0	0	14

COMPONENTA B : STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400 KV BĂLȚI - SUCEAVA

Raion (jurisdiction)	Număr de stâlpi				
	Total	Păduri	Vii și livezi	Alte terenuri	Teren arabil
Total stâlpi	157	1	3	25	129
% stâlpi	100	0.6	1.9	15.8	81.6

După cum se vede în **Tabelul 3**, majoritatea stâlpilor (129 din 157, sau aproximativ 81,6% din total) vor fi amplasați pe terenuri agricole și doar câțiva (1 stâlp sau 0,6%) pe terenuri împădurite. Deoarece traseul a fost selectat pentru a evita situarea în coridorul de siguranță a unor case locuite sau a altor clădiri funcționale, nu va fi necesară strămutarea unor gospodării. În interiorul coridorului de siguranță, în afară de necesitatea de a evita existența de arbori înalți, aproape toate celelalte activități pot continua, inclusiv agricultura, pășunatul, cultivarea de pomi fructiferi (fără copaci înalți) și viticultura.

Moldelectrica va compensa în mod corect și transparent toți proprietarii de terenuri și utilizatorii pentru achizițiile de pământ și pentru pierderea accesului la terenuri și utilizarea acestora, în conformitate cu LACF - Cadrul pentru achiziția terenurilor și măsuri compensatorii. Documentul propus pentru LACF este disponibil pentru revizuire și comentarii publice – acesta descriind procedura prin care Moldelectrica va achiziționa terenurile și ce măsuri compensatorii va aplica persoanelor care sunt afectate fie permanent, fie temporar de pierderea terenurilor. Cadrul descrie, de asemenea, procesul de compensare a persoanelor care suferă daune economice pe durata construcției LEA, cum ar fi pagubele la nivelul culturilor, bunurilor sau accidentele care implică animale. Odată ce au fost derulate investigațiile și au fost efectuate lucrările de cadastru și de altă natură pentru a verifica tipul de proprietate și necesitățile exacte ale terenurilor, Moldelectrica va elabora un plan detaliat de achiziție a terenurilor și compensare. Planul detaliat este așteptat să fie finalizat până la începutul anului 2024. Construcția Proiectului nu va începe până când acest plan nu este pus în aplicare, toate terenurile fiind achiziționate sau închiriate și proprietarii compensați corespunzător.

11 PROIECTUL VA GENERA NOI LOCURI DE MUNCĂ?

Contractorul general va angaja lucrătorii temporari pe perioada executării lucrărilor construcției asociate Proiectului, dintre care mulți se așteaptă să vină din localitățile din zonă, și va exista posibilitatea dezvoltării de contracte de aprovizionare din surse locale cu materiale de constructive, cum ar fi betonul și agregatele. Odată construcția Proiectului finalizată, activitățile de exploatare a stației BtB și întreținere a LEA vor fi realizate de către inginerii și personalul actual al Moldelectrica, câteva noi locuri de muncă putând fi create.

12 CARE SUNT IMPACTURILE NEGATIVE ALE PROIECTULUI ȘI CUM VOR FI ACESTEA EVITATE SAU REDUSE?

După cum s-a menționat în capitolul 7, legea moldovenească și băncile creditoare solicită identificarea impacturilor Proiectului, atât cele pozitive cât și cele negative majore asupra mediului și a oamenilor, cu scopul de a dezvolta și implementa măsuri pentru evitarea, reducerea sau controlul acestor efecte. Acest proces poate genera schimbări în proiectare, modificări ale metodei de construcție și / sau ale procedurilor de exploatare, precum și monitorizări pentru a identifica impacturile negative. De asemenea, pot fi prevăzute măsuri compensatorii pentru impacturile care nu pot fi evitate sau reduse la niveluri acceptabile.

Impactul potențial al Proiectului și domeniile cheie de reducere sunt prezentate în **Tablelul 4**. În esență, efectele primare care pot apărea vor include următoarele:

- Praful din activitățile de construcție și emisii de substanțe poluante provenite de la motoare;
- Zgomot și vibrații generate de construcții și trafic, și, eventual, zgomot de la funcționarea LEA;
- Expunerea oamenilor la radiațiile câmpului electromagnetic (EMF);
- Contaminarea apei de suprafață și / sau a apelor subterane;
- Eroziunea și sedimentarea (pierderea solului vegetal, poluarea apei etc.);
- Riscuri pentru lucrători datorate muncii în condiții periculoase;
- Riscuri pentru oamenii și comunitățile locale datorate pericolelor în situ și în trafic;
- Perturbarea comunităților locale din cauza migrării lucrătorilor;
- Strămutarea fizică și / sau economică a populației (relocarea-transferarea și / sau pierderea veniturilor);
- Deteriorarea zonelor protejate și / sau a biodiversității, inclusiv a speciilor și habitatelor de interes¹ pentru conservare. Pentru stâlpii ce vor fi amplasați în Aria Naturală Protejată Pădurea Domnească, suprafețele afectate vor fi agreeate de comun acord cu responsabilii pentru managementul ariei protejate, în așa fel încât suprafețele afectate să fie minime și să nu pericliteze cuibăritul unor specii importante sau populații importante de specii dependente de acest ecosistem.
- Risc de rănire sau de deces pentru păsările migratoare și rezidențiale. În

¹ Figura 3 arată unde traseul LEA trece peste sau aproape de arii naturale protejate incluse în rețeaua ecologică națională și în siturile Emerald candidate (inclusiv zone importante, IBA). Speciile de păsări de interes deosebit identificate în coridorul de analiză LEA includ câteva specii care sunt listate ca fiind critic periclitare (11 supuse riscului de electrocutare și 14 specii considerate vulnerabile la coliziunea cu liniile de înaltă tensiune). Așa cum sa menționat, ESIA conține liste complete de familii / specii găsite în culoarul de analiză LEA.

COMPONENTA B : STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400 KV BĂLȚI - SUCEAVA

cadrul raportului ESIA sunt enumerate speciile cheie de interes prezente sau posibil prezente în culoarul de analiză LEA. Lista completă a speciilor este prezentată în raportul ESIA, inclusiv a speciilor considerate vulnerabile la electrocutare sau coliziune cu liniile electrice aeriene. Se vor derula studii ulterioare pentru a verifica concluziile ESIA și a asigura că nu va exista niciun impact negativ asupra zonelor desemnate sau asupra speciilor importante de păsări și pentru a determina dacă sunt necesare măsuri suplimentare de reducere a impactului.

Fiecare dintre aceste posibile impacturi pot fi evitate, controlate sau reduse la niveluri acceptabile prin punerea în aplicare a măsurilor specifice de reducere și, în unele cazuri, prin elaborarea și punerea în aplicare a planurilor de management. Impacturile și o imagine de ansamblu asupra măsurilor de reducere sunt prezentate în **Tabelul 4**. Rapoartele ESIA și ESMMP furnizează mai multe detalii cu privire la aceste impacturi și alte efecte potențiale negative, cu mai multe detalii asupra măsurilor de reducere care vor fi necesare pentru evitarea sau controlul impactului.

Tabel 4. Rezumatul impactului de mediu și social-economic și măsurile cheie de reducere

<i>Domeniul</i>	<i>Descrierea sintetică a impactului</i>	<i>Măsuri de reducere</i>
Impacturi de mediu		
Clima și calitatea aerului	Posibilitatea limitată de apariție a impactului asupra calității aerului, altul decât praful și emisiile de noxe provenite de la motoare: în zone delimitate clar și temporare - doar în timpul construcției Posibile surse pentru emisiile de gaze cu efect de seră în etapa de funcționare	Măsuri generale de reducere, conform bunelor practici, pentru protejarea calității aerului; Umidificarea regulată a drumurilor și a zonelor de depozitare; Controlul vitezei în trafic pe drumurile nepavate; Reducerea suprafețelor goale de pământ în zonele de excavare deschise; Re-plantarea rapidă a zonelor perturbate de îndată ce construcția este finalizată; Întreținerea periodică a motoarelor pentru utilaje de construcții; Interzicerea arderii deșeurilor sau a altor materiale; Utilizarea foliilor de acoperire la camioanele care transportă agregate și sol; Monitorizarea continuă a nivelului de praf pe vreme uscată și aplicarea măsurilor de reducere în cazul prafului vizibil; Gestiunea corespunzătoare a echipamentelor care conțin SF₆, în conformitate cu standardele internaționale (<i>de reținut: SF₆ este un gaz cu un puternic efect de seră</i>)
Apa de suprafață și ape subterane	Posibila contaminare a apei cauzată de: Canalizare sanitară pentru muncitori; Scurgeri de combustibil și substanțe chimice; Tulburarea malurilor râurilor și a cursurilor de apă; Eroziunea datorată șantierelor de construcții.	Măsuri de reducere, conform bunelor practici care includ: Nu există stâlpi aflați la o distanță de 10 m de apele de suprafață permanente (lacuri, râuri, cursuri de apă, zone umede); Nu există stâlpi situați în zonele umede; Evitarea lucrărilor în condiții meteorologice umede, acolo unde este posibil; Nu se evacuează ape de spălare, canalizare etc. În apele de suprafață sau în apele subterane, fără tratarea corespunzătoare a apelor uzate, conform autorizației deținute; Alimentarea cu carburant numai pe suprafețele pavate desemnate; Nu se alimentează la 25 de metri de apă de suprafață sau de zonă umedă; Golirea echipamentelor, împachetarea, controlul scurgerilor și curățarea materialelor în zonele unde sunt stocați și utilizați combustibili și substanțe chimice; Interzicerea utilizării echipamentului în sau traversarea de diverse cursuri de apă; Nu există mașini sau echipamente de spălat în apă naturală; Implementarea Planului de curățire a terenurilor, controlul eroziunii și de remediere a sitului și a Planului de management al apelor uzate (a se vedea mai jos).

COMPONENTA B : STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400 KV BĂLȚI - SUCEAVA

<i>Domeniul</i>	<i>Descrierea sintetică a impactului</i>	<i>Măsuri de reducere</i>
Managementul apelor uzate	Contaminarea apelor prin: • Canalizare sanitară; • Evacuarea apei din spălări; • Spălarea betonului.	• Toaletele portabile, închiriate printr-un contract de prestări servicii corespunzător, utilizate pe șantier; • Instalații sanitare adecvate la stația BtB Bălți; • Colectarea apelor pentru spălări, tratarea / neutralizarea pentru a respecta standardele moldovenești înainte de îndepărtarea, descărcarea sau utilizarea pe baza avizelor/autorizație; • Solicitarea autorizației pentru utilizare apelor reziduale tratate pentru controlul prafului; • Cerințele care trebuie respectate vor fi incluse într-un Plan de management al apelor uzate.
Perturbarea și eroziunea terenurilor	Posibila eroziune pe vreme umedă	• Pregătirea Planului pentru curățirea terenurilor, controlul eroziunii și de remediere a sitului, care va include: • Marcarea limitelor zonelor de lucru și păstrarea activităților în aceste limite; • Menținerea vehiculelor și echipamentelor pe drumurile și pistele aprobate - interzicerea devierii de la acestea/circulației off-road; • Îndepărtarea solul vegetal și depozitarea acestuia în zonele desemnate; • Reducerea necesității excavării/umplerii pe pante abrupte; • Prevenirea eroziunii descendente cu gabioane, vegetație etc.; • Prevenirea alunecărilor de teren cu gabioane, vegetație etc.; • Punerea în aplicare de măsuri de combatere a eroziunii, cum ar fi gardurile de șanțuri, iazurile de decantare, barierele de reducere a fluxului etc. (a se vedea Ghidul general de mediu, sănătate și securitate); • Inspectarea zonelor de lucru după precipitații sau topirea zăpezii și îmbunătățirea controlului pentru eroziuni, funcție de necesități; • Demararea restaurării/remedierii terenului imediat după montarea și ridicarea fiecărui stâlp (nu așteptați ca toți stâlpii să fie ridicați), cu luarea în considerare a următoarelor: aranjarea suprafeței terenului la conturul dorit, îndepărtarea solului deteriorat sau nivelarea spre contururi naturale, înlocuirea solului vegetal, plantarea semințelor sau a răsadurilor, și monitorizarea până la stabilirea unei suprafețe de susținere a solului de cel puțin 75%. • De verificat și măsurile propuse mai sus la apele de suprafață
Biodiversitate	Impactul asupra vegetației	• Dezvoltarea unui Plan de gestionare a vegetației pentru a minimiza și controla tăierea arborilor în timpul lucrărilor de construcție și de întreținere a vegetației în interiorul coridorului de siguranță în timpul funcționării/exploatării
	Impactul asupra habitatelor cu interes pentru conservare și	Înainte de faza de construcție: • Elaborarea și punerea în aplicare a unui Program de monitorizare în perioada construcției, în aria

COMPONENTA B : STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400 KV BĂLȚI - SUCEAVA

Domeniul	Descrierea sintetică a impactului	Măsuri de reducere
	asupra păsărilor	coridorului LEA și zonei stâlpilor, în sectoare de interes pentru biodiversitate, în perioade de vulnerabilitate (de exemplu sezonul de reproducere pentru păsările cuibătoare), pentru a confirma rezultatele cercetărilor anterioare și pentru a identifica necesitatea unor schimbări sau luarea de măsuri suplimentare de reducere a impactului; • Programul trebuie să fie aprobat de către băncile creditoare și autorități; • Dacă rezultatele nu confirmă concluziile anterioare și arată că caracteristicile prioritare ale biodiversității sau habitatul critic vor fi afectate, pregătiți un Plan de acțiune pentru biodiversitate care include măsuri specifice site-ului (cum ar fi mutarea locațiilor stâlpilor, restricții sezoniere ale activităților în anumite locații, îmbunătățiri sau adăugări la habitat, etc.) pentru a nu obține nicio pierdere netă / câștig net de caracteristici prioritare sau de habitat (a se vedea, de asemenea, Directivele UE privind habitatele și păsările). Planul trebuie să fie aprobat de creditorii și autorități; • Punerea în aplicare a măsurilor de reducere a impactului asupra păsărilor - descrise mai jos.
Păsări	Coliziunea, electrocutarea sau impactul asupra păsărilor	Faza de proiectare: • Asigurarea revizuirii de către experți a modelelor de stâlpi proiectați pentru a asigura caracteristica "prietenos cu păsările" (ex. agățarea conductorilor, golurile de aer) și pentru a minimiza riscul de electrocutare; • Pentru stâlpii ce vor fi amplasați în Aria Naturală Protejată Pădurea Domnească, înainte de începerea lucrărilor de construcții la stâlpii individuali, suprafețele afectate vor fi agreate de comun acord cu responsabilii pentru managementul ariei protejate; • Identificarea stâlpilor unde vor fi amplasate platformele pentru cuiburi (în special pentru șoimul dunărean care este o specie periclitată conform Listei Roșii IUCN); amplasarea cuiburilor și configurarea acestora va fi stabilită de experți. Faza de construcție: • Montarea dispozitivelor de evitare pentru păsări - clapete și reflectorizante – în zonele LEA identificate în ESIA; • Instalare platforme cuiburi pe stâlpii LEA stabiliți de către experți; • Elaborarea și punerea în aplicare a Program de monitorizare post-construcție, pentru monitorizarea eficienței măsurilor de diminuare a riscurilor de-a lungul traseului LEA; în cazul în care păsările considerate a fi „trăsături prioritare ale biodiversității” sunt afectate, pregătiți Planul de acțiune pentru biodiversitate, conform descrierii de mai sus;

COMPONENTA B : STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400 KV BĂLȚI - SUCEAVA

<i>Domeniul</i>	<i>Descrierea sintetică a impactului</i>	<i>Măsuri de reducere</i>
		• Măsuri generale de reducere a impactului: • Interzicerea vânătorii și colectării oricărei plante, animal sau ouă de pasăre (etc.); • Nu există zone de depozitare sau utilizare durabilă a terenurilor în domenii de interes pentru biodiversitate; • Compensarea pierderilor de material forestier prin replantarea a cel puțin doi copaci pentru fiecare copac tăiat.
Sănătatea și securitatea comunității		
Zgomot și vibrații	Două posibile surse: • Sunete și vibrații pe termen scurt de la mașini/echipamente și din traficul din timpul construcției; • Efectul de descărcare Corona, care poate provoca un "zgomot/zumzăit" al LEA.	• Sunetul/Zumzăitul se estompează rapid cu distanța și nu trebuie să fie auzit la peste 20 de metri; • Nu sunt și nici nu vor fi localizate clădiri locuite în coridorul de siguranță LEA, reducând astfel impactul generat de zgomot și vibrații în construcții; • Durata construcției LEA va fi pe termen scurt (câteva zile la un moment dat) în zonele de amplasament al stâlpilor, reducând nivelul de impact; • Măsuri de generale de reducere conform bunelor practici, incluzând amortizoare de zgomot pe motoare, pe unelte pneumatice, care lucrează numai în timpul zilei, dacă este posibil etc.; • Notificarea autorităților și a rezidenților înainte de orice lucrare, pe o distanță de 200 de metri de clădiri; • Lucrările pot fi continuate în timpul nopții și weekend-ului numai după consultarea autorităților locale și a rezidenților din vecinătate; • Monitorizarea la cerere în cazul sesizării / reclamației, cu măsuri necesare de reducere pentru a respecta standardele de zgomot (standardele moldovenești și / sau Ghidul general privind mediul, sănătatea și securitatea al Grupului Băncii Mondiale).
Câmpul electromagnetic / Radiațiile electromagnetice (EMF/EMR)	LEA și echipamentele electrice din stațiile electrice sunt înconjurate de câmpuri electromagnetice și emit radiații neionizante	• Se va produce o expunere numai pe termen scurt la EMF, deoarece coridorul de siguranță LEA va împiedica expunerea pe termen lung în interiorul celor 30 de metri stânga/dreapta de la linie (30 m + 15 m + 30 m) și în limita a 50-100 m față de echipamentele din stațiile electrice; • Informațiile publice arată că nivelul EMF nu are un efect semnificativ; • Monitorizarea EMF, dacă este solicitată de către rezidenți pe o distanță de până la 500 m față de LEA, generează aplicarea de măsuri de reducere dacă nivelurile EMF depășesc standardele moldovenești sau nivelurile din Ghidurile privind mediul, sănătatea și securitatea pentru LEA ale Grupului Băncii Mondiale.
Riscuri la nivelul comunităților	Riscuri pentru populație generate de: • Accesul la zona de	• Pregătirea Planului de management al traficului, prin consultarea cu autoritățile rutiere, cu includerea: instruire șoferi, limite de viteză,

COMPONENTA B : STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400 KV BĂLȚI - SUCEAVA

<i>Domeniul</i>	<i>Descrierea sintetică a impactului</i>	<i>Măsuri de reducere</i>
	construcții / șantier; Traficul necesar Proiectului.	controale de trafic specifice (cantonier, semnalizări, lumini etc.) și cu aprobarea băncilor creditoare; Prevenirea accesului public la șantierele de construcții și la stația BtB, în timpul și după orele de lucru; Postarea/afișarea semnalelor de avertizare în comunități locale, la locurile de muncă și pe toți stâlpii; Consultarea cu liderii comunităților locale, înainte de a demara frontul de lucru în apropierea zonelor populate sau a drumurilor publice; Pregătirea Planului de răspuns pentru situații de urgență prin consultarea cu autoritățile locale (*poliția, pompierii etc.), cu aprobarea din partea băncilor creditoare înainte de startul construcției.
Afluența forței de muncă	Perturbarea comunităților locale din cauza migrației interne a lucrătorilor	Dezvoltarea, înainte de startul construcției, a Codului de conduită al muncitorilor pentru lucrătorii locali și non-locali, care să includă reguli pentru interacțiunile cu comunitățile, perfecționarea /formarea continuă pentru lucrători, sancțiuni pentru încălcări; cu aprobarea din partea băncilor creditoare înainte de startul construcției; Consultarea periodică cu liderii comunității pentru a identifica orice probleme, în timpul construcției.
Strămutare fizică (transfer/mutare)	Nu este cazul: nu există clădiri locuite în coridorul de siguranță LEA	Nu este cazul
Strămutare economică (transfer)	Pierderea veniturilor datorită: Pierderea proprietății funciare sau a accesului la pământ; Deteriorarea culturilor agricole; Vătămarea accidentală sau moartea animalelor.	LACF oferă structura necesară pentru achiziționarea de terenuri și pentru compensarea pierderilor de pământ și de venituri; Pregătirea Planului de achiziție a terenurilor și măsurii compensatorii pe baza anchetelor privind tipul de proprietate funciară, pe baza altor lucrări cadastrale și pe modul de utilizare a terenurilor, cu includerea matricei finale cu drepturile de proprietate; Planul trebuie aprobat de către băncile creditoare și de autoritatea competentă; Implementarea Planului, achiziționarea și aplicarea măsurilor compensatorii pentru toate terenurile înainte de începerea construcției; Aplicarea promptă a măsurilor compensatorii, pentru toate pierderile suferite, la costul stabilit pentru strămutare/transfer sau înlocuirea proprietăților pierdute / animalelor.
Moștenirea culturală		
Situri arheologice și monumente, morminte etc.	Lucrările de excavație pentru stâlpi pot provoca daune artefactelor sau siturilor arheologice.	Formarea și instruirea de supraveghetori și lucrători în procedura de găsimă a monumentelor istorice/artefactelor, cu aprobarea de către autoritățile competente și băncile creditoare.
Sănătate și securitate ocupațională		
Lucrători	Rănirea sau decesul lucrătorilor	Înainte de faza de construcție, trebuie pregătit Planul pentru sănătatea și securitatea

COMPONENTA B : STAȚIA BACK TO BACK (BTB) BĂLȚI ȘI LEA 400 KV BĂLȚI - SUCEAVA

Domeniul	Descrierea sintetică a impactului	Măsuri de reducere
		ocupatională (OHS), care să includă: • Identificarea riscurilor din toate activitățile incluse în Proiect; • Planificarea și proiectarea lucrărilor pentru evitarea sau reducerea riscurilor; • Luarea de măsuri la locul de muncă pentru reducerea riscurilor; • Existența echipamentelor corespunzătoare de siguranță (protecția la cădere, protecție personală - EPP (numai după ce alte metode nu au putut reduce riscurile); • Instruirea lucrătorilor cu privire la riscurile la locul de muncă și măsurile de control; • Instruirea specială pentru lucrări cu risc sporit: lucrul la înălțimi, lângă apă, în jurul utilajelor grele etc.; • Obligativitatea utilizării EPP.

13 CUM VA FI IDENTIFICAT ȘI GESTIONAT EFECTIV ACTUALUL IMPACT?

Moldelectrica a elaborat un Plan de management și monitorizare a mediului și social (ESMMP) pentru Proiect. Contractorul general pentru construcții va trebui să implementeze toate măsurile de reducere a impactului menționate în ESIA și ESMMP, după cum s-a prezentat în capitolul 12. Un inginer consultant va supraveghea conformarea contractorului general cu ESMMP și poate solicita acțiuni corective sau chiar să blocheze plata până când contractorul va respecta întocmai Planul. Atât contractorul, cât și inginerul consultant, precum și o **Unitate de Implementare a Proiectului** (UIP), care va fi înființată în cadrul Moldelectrica, va angaja experți în domeniul mediului, social, de securitate și al comunicării.

ESMMP va fi menținut ca un document “ viu ” pe perioada fazelor de construcție și funcționare/exploatare a Proiectului. Chiar înainte de startul fazei de construcție, ESMMP va fi revizuit din nou, după ce proiectarea s-a finalizat, pentru a verifica că atât măsurile de atenuare cât și planurile de management pot fi puse în aplicare în mod eficient, și pentru a îmbunătăți măsurile dacă este necesar - în nici un caz ESMMP nu va fi modificat pentru a permite suplimentarea sau agravarea impacturilor negative, fără aprobarea autorităților moldovenești și a băncilor creditoare.

Moldelectrica va fi responsabilă de asigurarea îndeplinirii corespunzătoare a cerințelor menționate în ESIA, ESMMP, LACF și SEP de către contractori, cu asigurarea efectuării ambelor audituri interne și independente pentru a verifica implementarea pe deplin a acestor cerințe. Moldelectrica va prezenta rapoarte, cel puțin o dată pe an, care sintetizează performanța de mediu și socială către băncile creditoare, și va efectua, de asemenea, vizite de monitorizare/control în timpul fazei de construcție. În plus, de două ori pe an, băncile creditoare vor solicita unei terțe părți o monitorizare independentă a performanțelor de mediu și sociale în timpul

construcției, și cel puțin o dată în primul an de funcționare/exploatare.

14 CUM PUTEM AFLA MAI MULTE INFORMAȚII DESPRE PROIECT?

Moldelectrica a pregătit un Plan de implicare a părților interesate (SEP) care identifică principalele părți interesate și descrie modul în care vor primi informații despre Proiect și vor avea ocazia să își exprime opiniile și chiar să depună sesizări/reclamații. SEP va fi actualizat dacă activitățile se vor modifica sau dacă vor demara activități noi care vor necesita implicarea părților interesate. Acest Plan va fi, de asemenea, revizuit periodic în timpul implementării Proiectului și va fi actualizat funcție de necesități. SEP include următoarele:

- O listă a actorilor cheie, inclusiv agențiile guvernamentale, alte organizații, cetățeni privați și alte părți interesate;
- Un rezumat al activităților anterioare de implicare a părților interesate derulate deja;
- Un rezumat al cerințelor legale din Republica Moldova și cerințelor băncilor creditoare privind diseminarea informațiilor și consultarea publică;
- Programul de implicare a părților interesate propus, inclusiv metodele de implicare;
- Un mecanism de sesizări/reclamații care să permită părților interesate să transmită observații și opinii; Un formular care poate fi utilizat pentru a trimite sesizări/reclamații este prezentat în ultimul capitol al acestui NTS.

Datele de contact pentru Proiect sunt prezentate mai jos. Așa cum a fost menționat în capitolul “Cuvânt înainte”, întreg pachetul de informații ESIA este disponibil pentru public spre a fi revizuit – în format electronic pe paginile de web și în format hibrid în localitățile, la adresele menționate, ședințele de consultare publică urmând a fi demarate în vara 2023.

Moldelectrica

În atenția: Dnei. Nelly Melnicenco

Str. V. Alecsandri, nr. 78, Municipiul

Chișinău

Telefon: +373 22 253396

email: melnicenco@moldelectrica.md

15 CUM PUTEM DEPUNE O SESIZARE SAU O RECLAMAȚIE DESPRE PROIECT?

Comentariile pot fi depuse până în septembrie 2023 la adresa indicată în Cuvânt înainte și în capitolul 14 de mai sus. Moldelectrica va lua în considerare fiecare sesizare înainte ca acesta să elaboreze varianta finală ESIA, iar băncile creditoare vor revizui pachetul final ESIA înainte de a decide să acorde finanțarea pentru Proiect.

După cum este descris mai sus, Planul de implicare a părților interesate include și descrie un mecanism de soluționare a sesizărilor/reclamațiilor care va permite părților interesate să transmită comentariile sau reclamațiile privind pachetul ESIA și / sau Proiectul către Moldelectrica la adresa din capitolul 14 de mai sus. SEP are, de asemenea, un formular de sesizări care poate fi utilizat pentru comentarii și sesizări - acest formular este afișat pe pagina următoare. Poate fi folosit fie acest formular, fie părțile interesate pot scrie o scrisoare sau pot trimite un e-mail.

Tabel 5. Exemplu de Formular pentru depunerea de sesizări sau reclamații

Număr de înregistrare: <i>(se completează de către Moldelectrica)</i>	Preluat de: _____
	Soluționat de: _____
	Data răspunsului inițial: _____
Nume: <i>(se completează de către persoana care depune sesizarea)</i>	Prenumele meu: _____
	Numele meu: _____
Notă: <i>puteți rămâne anonim, dacă preferați sau să solicitați nedivulgarea identității dvs.către terțe părți fără acordul dumneavoastră</i>	Întreprinderea / funcția în întreprindere: _____
	☐ Doresc să rămân anonim
	☐ Doresc să nu divulgăți identitatea mea fără consimțământul meu
Contact: <i>(se completează de către persoana care depune sesizarea)</i>	☐ Prin poștă: Vă rugăm completați adresa: _____ _____
<i>Rugăm specificați modalitatea prin care doriți să fiți contactați (poștă, telefon, e-mail).</i>	☐ Prin telefon: _____
	☐ Prin e-mail: _____
Limba preferată pentru comunicare: <i>(se completează de către persoana care depune sesizarea)</i>	☐ Moldovenească/ Română
	☐ Rusă
Doriți să primiți informații despre dezvoltarea Proiectului? <i>(se completează de către persoana care depune sesizarea)</i>	☐ Da
	☐ Nu
Descrierea incidentului sau a sesizării: <i>(se completează de către persoana care depune sesizarea)</i>	Ce s-a întâmplat? Unde și cum s-a întâmplat? Care sunt rezultatele / consecințele / impactul acestui incident? _____ _____ _____ _____ _____
Data incidentului/sesizării: <i>(se completează de către persoana care depune sesizarea)</i>	
☐ Incidentul/sesizarea a avut loc o singură dată (_____ ZZ.LL.AAAA)	
☐ Incidentul/sesizarea s-a repetat (de câte ori? _____)	
☐ Incidentul/sesizarea este în curs (o problemă cu care vă confrunțați în prezent) _____	
Cum ați dori ca această problemă să se rezolve? _____ _____	

Vă rugăm să returnați acest formular completat la: MOLDELECTRICA - Dna Nelly Melnicenco, melnicenco@moldelectrica.md